

ДІАГНОСТИКА МОЖЛИВИХ ЧИННИКІВ НАСТАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

к.е.н., доц. Шалигіна І.В.

З початком повномасштабного вторгнення РФ на територію суверенної України нашої економіці було завдано значних фінансових збитків. Особливо це стосується підприємств, які в таких регіонах як Сумщина, Харківщина, Чернігівщина, Київщина, Херсонщина та інші, зазнали великих збитків від руйнування місцевої та регіональної інфраструктури, у яких було знищено чи пошкоджено майно, розірвані логістичні та виробничі ланцюги тощо. Найбільше відчують такий стан малий та середній бізнес, тому що саме підприємствам цієї сфери притаманна висока ризиковість в діяльності та нестабільність в отриманні доходу та прибутку через залежність від негативного впливу до більшості зовнішніх чинників. Тому підприємства всіх форм власності, в будь-який момент, можуть опинитися на межі неплатоспроможності чи її погіршення (втрачання). Якщо вже відбувається негативний вплив на платоспроможність підприємства, то це є попередженням не тільки для самого підприємства, а й для всіх інших контрагентів: інвесторів, постачальників, клієнтів, покупців тощо.

Такий стан може виникнути в результаті того, що власники чи керівництво підприємства поступово почали втрачати реальний стан господарської діяльності (виробництва, надання послуг, виконання робіт), а саме: фактичні дані щодо фінансового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової автономії від кредиторів, стан інвестиційної діяльності, кредитної тощо. Можливо це були власні помилки в управлінні:

- ✓ часткове або повне не виконання стратегії чи тактики, що визначена на підприємстві;
- ✓ не вірний моніторинг фактичного стану ліквідності, стійкості та платоспроможності;
- ✓ не проведення вчасної діагностики взаємозв'язків із контрагентами;
- ✓ не вірно прийняті фінансові та інвестиційні рішення тощо.

Можливо саме був негативний вплив факторів зовнішнього характеру:

- ✓ повна чи часткова окупація регіону, внаслідок чого відбулася втрата самого підприємства, його структурних підрозділів, мінування тощо;
- ✓ втрачання постійних постачальників/покупців через їх релокацію, руйнування чи банкрутство;
- ✓ пошкодження майна чи власної продукції тощо).

Разом вплив всіх негативних зовнішніх та внутрішніх чинників може запустити не тільки процеси, що пов'язані із погіршенням фінансово-виробничої діяльності, а і з можливим подальшим банкрутством. Якщо в цілому провести аналіз діяльності підприємств за 2022 рік, то найбільші негативні наслідки були у суб'єктів аграрного бізнесу. Це і участь у посівних кампаніях, збиранні врожаю та і пошук нових каналів його реалізації у воєнний час.

За статистичними даними в 2022 році було відкрито справ про банкрутство 595, що є на 30% меншим за 2021 рік. Щодо інтенсивності даних впроваджень, то вона змінювалася в залежності від воєнних дій, що зображено на рисунку 1. Негативним фактором є їх зростання саме в кінці звітної року ніж на його початку.

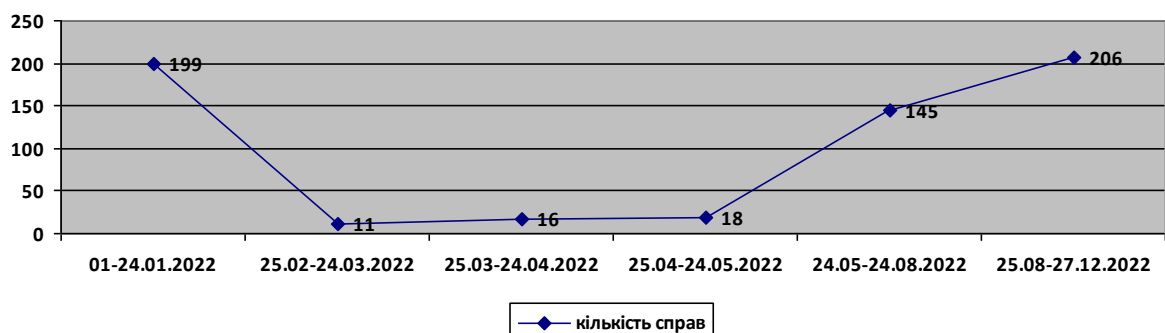

Рисунок 1 – Динаміка відкриття справ про банкрутство за 2022 рік, од

Джерело: статистичні дані

Отже, саме війна продемонструвала єдність як кредиторів так і боржників у саме збереженні бізнесу: банківські установи через реструктуризацію вже наявних кредитів врегульовують відносини зі своїми підприємствами-позичальниками, за необхідністю надають їм кредитні канікули, а також повністю утримуються від агресивних дій щодо примусового стягнення кредитів чи заборгованості за ними. Такий стан продовжується у 2023 році, і тому збільшується попит на реструктуризацію зобов'язань, а також позитивним фактором було запровадження мораторію щодо нарахування штрафів за прострочені кредитні зобов'язання. Все це було зроблено для додаткової підтримки бізнесу до кінця воєнного стану в Україні.